

La Vegueria del Penedès, punt i seguit

El desembre de 2007 la comissió de Política territorial del Parlament de Catalunya va aprovar l'Àmbit de Planificació del Penedès, una figura que, si els jocs malabars de l'actual Govern de la Generalitat no ho impedeixen, hauria de ser el pas previ al reconeixement de la vegueria del Penedès dins la futura reorganització territorial de Catalunya. La coherència funcional apuntaria a una correspondència directe entre àmbits de planificació i vegueries. A partir d'aquella data, el Govern disposa de 120 dies per aprovar el mandat del Parlament i emetre el decret de creació del nou àmbit. Aquest termini finalitza el proper 18 d'abril. La situació actual reproduceix la cota assolida a l'anterior legislatura, just abans de la dissolució del Parlament. Hi ha, però, variacions notables, des del suport d'antigues veus discordants a l'actual adhesió de 59 ajuntaments —el 88% de la població del territori—, a més dels quatre consells comarcals: Baix Penedès, Alt Penedès, El Garraf i Anoia, i l'adhesió de gran nombre d'associacions empresarials i socio-culturals, i moltes empreses i persones a títol individual. Un gruix humà que representa la voluntat d'assolir una vegueria pròpia amb prop de 400.000 habitants.

La proposta inicial de l'actual Govern segrega novament el Penedès, esbocinant el territori i repartint-lo entre les vegueries del Camp de Tarragona, les comarques Centrals i la regió metropolitana de Barcelona, aquesta darrera amb prop de 4,5 milions d'habitants. La vegueria del Penedès, ha de respondre a una realitat que, més enllà de les argumentacions històriques, que hi són, ja s'ha manifestat al llarg dels anys de formes ben diferents. Els propis municipis penedesencs, amb major o menor presència, ja s'han articulats amb fórmules diverses. La mancomunitat Penedès-Garraf (1981), el Pacte del Penedès (1987) o el

Pacte de Sant Martí (2004), en són alguns exemples. Aquí caldria afegir-hi entitats culturals, agrupacions empresarials, col·legis professionals i tota mena d'iniciatives variades que avui ja tenen el Penedès com a territori de treball. Un fet que obeeix al reconeixement d'unes necessitats, unes problemàtiques i unes oportunitats comunes. Solucions que, en qualsevol cas, hauran de venir del propi territori, en tan que unitat econòmica i social, i gestionar-se des de la proximitat.

En aquest debat, el Govern de la Generalitat no sempre ha estat honest. Només un exemple. Des de la Direcció General de Participació Ciutadana s'han editat fulletons promocionals amb mapes de Catalunya on hi consten, únicament, les set vegueries proposades per l'executiu català, és a dir, una organització territorial encara no aprovada pel Parlament. Accions, en definitiva, que inciten a la confusió. La dependència d'una gran regió metropolitana no sedueix a bona part del penedesencs. Tampoc entusiasme aquest model de país, a modus de ciutat-regió, a la que semblen abocats. L'argument pràctic dels filometropolitans és el de garantir-nos un tracte preferencial a l'ombra del poder i els recursos de la gran capital. Aquest es el seu model de país ?. Quin futur tenen, doncs, la Garrotxa, la Terra Alta o el Pla d'Urgell, per a citar només alguns d'aquests perifèrics desvalguts i condemnats. Han sentit parlar d'equilibri territorial?. Potser als penedesencs ens negaran la gallina dels ous d'or, però, en qualsevol cas, volem ser amos de les decisions que es prenguin sobre aquest territori. Les iniciatives mancomunades que hem comentat abans han vingut sempre del partit que avui disposa de la majoria dins del Govern. Sembla, però, que avui la metròpoli barcelonina els resulta més profitosa que l'opció penedesenca. Què els ha passat?. A la servitud partidista caldria afegir-hi, segurament, altres arguments, com els d'una lectura de l'organització territorial en clau de futura circumscripció electoral. El psoc i el seu satèl·lit, destil·len

una engegada atracció pel megapoder que emana de la capital i el seu cinturó –poder monopolista, monocromàtic i monolític– ; i una fidelitat reverencial pel rebost ben farcit que ha suposat fins ara la Diputació de Barcelona. O potser es que mancomunitats i pactes d'àmbit penedesenc també els servien de plataformes de contrapoder al Govern de la Generalitat, quan aquest tenia un altre color polític?. Es ben cert que en els darrers anys s'han incrementat les relacions i dependències laborals, residencials i de tot ordre, entre el Penedès i la conurbació barcelonina, malgrat la precarietat de les infraestructures. Relacions, però, que també s'han fet extensives a altres zones del país, i no per això, s'han generat noves afinitats o identitats. Les fórmules identitàries forçades per conveniència del color polític o dels capítols pressupostaris costen d'explicar i encara més de mantenir. Els invents artificiosos o de compromís tampoc acostumen a tenir millor futur. La pròpia comarca del Garraf, nascuda de l'ordenació territorial de 1932, també ha estat mancada de solidesa. Una microcomarca que ha acabat amb només sis municipis, amb discursos diversos i, a voltes, contradictoris. Prou que costa de trobar algun element substancial que relligui aquest territori experimental a través de fórmules “enginyoses” com l'esperit del romanticisme, acompanyat d'exotismes més o menys nostrats, com el xató, el carnaval, els *americanos* o els margallons.

No reneguem de les oportunitats de viure prop d'una àrea metropolitana potent, però el nostre model de país s'emmarca en els valors de l'equilibri i les singularitats territorials. El Penedès ha de ser una àrea frontissa entre dues realitats econòmiques potents: la regió metropolitana i el Camp de Tarragona. Un territori permeable que contribueixi a articular el país, integrant vells i nous sectors econòmics, salvaguardant i respectant les seves voluntats i particularitats. Un Penedès equilibrat i solidari que es gestioni des de la proximitat. Es per això, que cal també que des del

Garraf apostem per la futura vegueria del Penedès, perquè la història, el present i la voluntat de continuar essent ho fan del tot necessari.

Albert Tubau

(Article publicat al Diari de Vilanova el 15 de febrer de 2008)